

Delikt or not delikt...

*Farris Bad, 6. september 2019
Svein Sulland og Sindre Larsen*

INNLEDNING

Ikke fullt så Shakespeare:

- Skillet mellom erstatning i og utenfor kontraktsforhold i og rundt byggeprosjekter
- Et gammelt tema som jurister har slitt med siden romerretten
 - Lite behandlet i litteraturen
 - Bernhard Gomard: Forholdet mellem erstatningsregler i og uden for kontraktsforhold (1958)
 - Erstatningsrettslig litteratur avgrenser mot kontraktsansvaret

FORSØK PÅ GRENSEDRAGNING I LITTERATUREN

Bernhard Gomard:

*«Det er derfor nærliggende, at man ved fortolkningen af de retsregler, der bygger på sondringen mellem delikt og kontrakt, tager sondringen med det indhold, den har efter moderne opfattelse af systembegreber, og derfor tager sit udgangspunkt i, at **reglerne kun regulerer de typiske tilfælde af delikt eller misligholdelse**, men overlader det til **praksis** at finde den løsning, der måtte vise sig **mest hensigtsmæssig**, i de særegne tilfælde der **måtte dukke op.**»*

Nils Nygaard:

*«Ansvar i kontraktstilhøve **synest i vår tradisjon** å vera det ansvar som kjem av at avtalen ikkje blir oppfylt, altså mishaldsansvar. Ansvar mellom partane ut over dette synest i hovudsak å bli rekna for ansvar utanfor kontrakt.»*

Peter Lødrup:

*«Skillet **trekkes i prinsippet** mellom de tilfellene erstatningsplikten utspringer av en kontrakt eller avtale mellom skadevolder og skadelidte, og de tilfellene skaden rammer en person som ikke står i noe kontraktsrettslig forhold til skadevolderen.»*

SKILLET KOMMER TIL UTTRYKK VED (BL.A.):

- Reklamasjon og foreldelse
 - Ansvar utenfor kontrakt krever ingen reklamasjon
 - Særlig viktig med utgangspunktet for foreldelsesfrist etter fel. § 3 nr. 1 og § 9 nr. 1
- Kontraktsmedhjelperansvar/arbeidsgiveransvar
 - Ved ansvar utenfor kontrakt har man normalt heller ingen kontraktsmedhjelper man kan få ansvar for. I kontraktsforhold identifiseres man med sine kontraktsmedhjelpere
 - Arbeidsgiveransvar etter skl. § 2-1 vurderes også forskjellig
- Internasjonal privatrett og verneting
- Øvrig lovgiving hvor skillet er relevant (f.eks. hvtjl., buofl. og kjl.)

EKSEMPLER FRA PRAKSIS – EGNET TIL Å ILLUSTRERE

Rt. 2007 s. 1665 (Vekterdommen)

- Spørsmål om vaktelskapet var ansvarlig for ildspåsettelse forårsaket av ansatt vekter
- Ikke ansvarlig etter arbeidsgiveransvaret, jfr. skl. § 2-1
- Ansvarlig etter erstatningsreglene i kontrakt

Rt. 2004 s. 675 (Bambuspinnedommen)

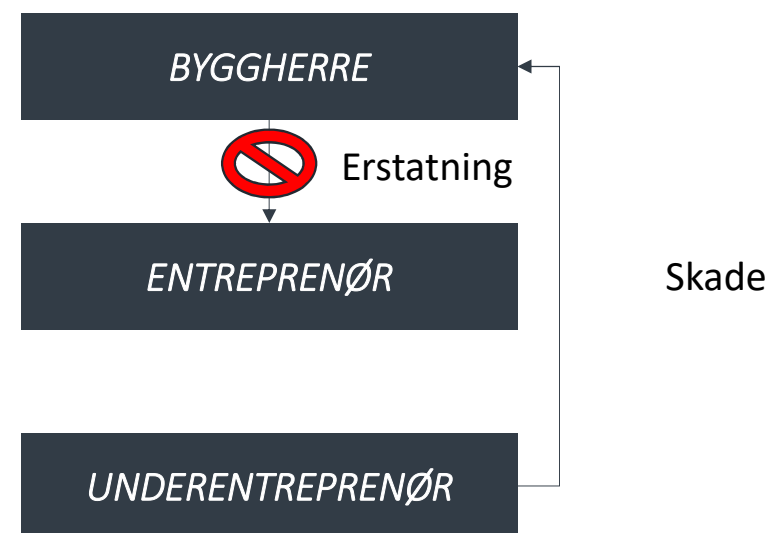
- Spørsmål om selgers erstatningsansvar for soppinfiserte bambuspinner som førte til skade på agurkplanter.
- Flertallet: direkte tap etter kjl. § 67 (2) bokstav d omfattet av kontrollansvaret
- Mindretallet: Ikke naturlig eller hensiktsmessig å forankre en skade som denne i kjøpsrettslige ansvarsregler

Grensedragningen i
entreprisekontraktene

Block Watne-dommen

- NS 3401 pkt. 14.1:
*«Medfører utførelsen av arbeidet skade på byggherrens person eller ting som ikke omfattes av kontrakten, er entreprenøren erstatningsansvarlig overfor byggherren i den utstrekning dette følger av **alminnelige erstatningsregler**»*
- Rt. 1986 s. 1386 (Block Watne):
*«Jeg kan ikke se annet enn at dette etter **formål og sammenheng** må bety en henvisning til erstatningsreglene **utenfor kontraktsforhold.**»*

DAGENS REGULERING – NS 8407 pkt. 49.2

- Beholdt i NS 8407 pkt. 49.2 ved skader på byggherrens person eller eiendom

*«Har en part påført den annen part skade på vedkommendes person, ansatte eller ting som ikke omfattes av kontrakten, er han erstatningsansvarlig i den utstrekning dette følger av **alminnelige erstatningsregler**.*

Skyldes skaden en mangel ved kontraktsgjenstanden, gjelder kun bestemmelsen i punkt 42.»

- **Henviser til alminnelige erstatningsregler**

- Skyldansvar og/eller objektivt ansvar
- Foreldes etter fl. § 9
- Ikke identifikasjon med kontraktsmedhjelper

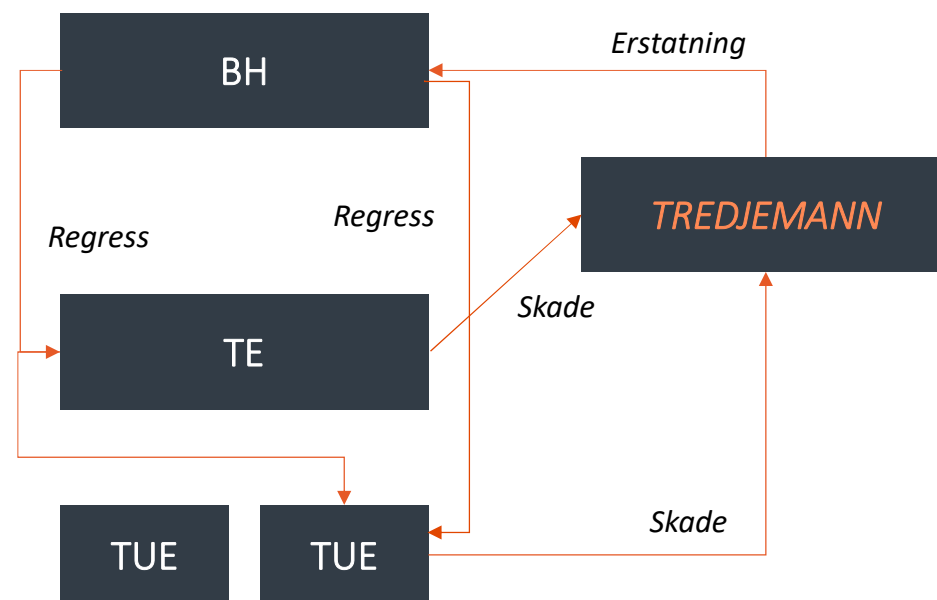
- **Hvis skaden er en følge av en mangel, gjelder reglene i pkt. 42**

- Skade på kontraktsgjenstanden – objektivt utbedringsansvar
- Skade på andre deler av bygget – uaktsomhet (også for medhjelperen)
- Skade på annet (f.eks. inventar) – grov uaktsomhet (også for medhjelperen)

ERSTATNINGSKRAV FRA TREDJEMANN

NS 8407 pkt. 49.3:

«I forholdet **mellom partene** er byggherren ansvarlig for **skade på miljø, tredjemanns person eller eiendom** når totalentreprenøren har fulgt fremgangsmåten som er **beskrevet i kontrakten** eller i senere **instruks fra byggherren**. Totalentreprenøren er likevel ansvarlig for skaden i den grad den skyldes unnlatt varsel etter 49.1 eller **uaktsomhet hos totalentreprenøren**»

NS 8407 pkt. 49.3 - skadesløsholdelse

- Partene kan ikke selv avtale hvor tredjemann skal velge å rette sitt krav
- Tilsvarende (og mer omfattende) systemer i NF/NTK
- «uaktsomhet hos totalentreprenøren» – innebærer også kontraktsmedhjelpere, jfr. pkt. 10.2?
 - NS 3431 pkt. 6.2 – byggherrens regress forutsatte at tredjemann kunne ha rettet krav mot totalentreprenøren (mao. etter deliktsreglene)
 - Ordlyden avviker fra pkt. 49.2 ved at det ikke er tale om krav fra en part, men fra tredjemann.

NÅR ER...

...byggherre ansvarlig?

Ved anvisning i kontrakt

Eller senere instruks

...totalentreprenøren ansvarlig?

Ved manglende varsel om fare for skade (49.1)

Uaktsomhet hos totalentreprenøren

Hvis **ingen** anvisning eller uaktsomhet?

- **Giverholt mfl. s. 816:** «Dersom totalentreprenørens utførelse vil kunne karakteriseres som **en normal og vanlig fremgangsmåte**, vil dette medføre at han blir ansvarsfri i forhold til byggherren. Skaden er da en konsekvens av prosjektets utforming.»
- I realiteten en uaktsomhetsvurdering?
- Alternativ synsvinkel – ingen hjemmel for regress i kontrakten – må bedømmes etter alminnelige regler i samskyldsforhold (skl. § 5-3)

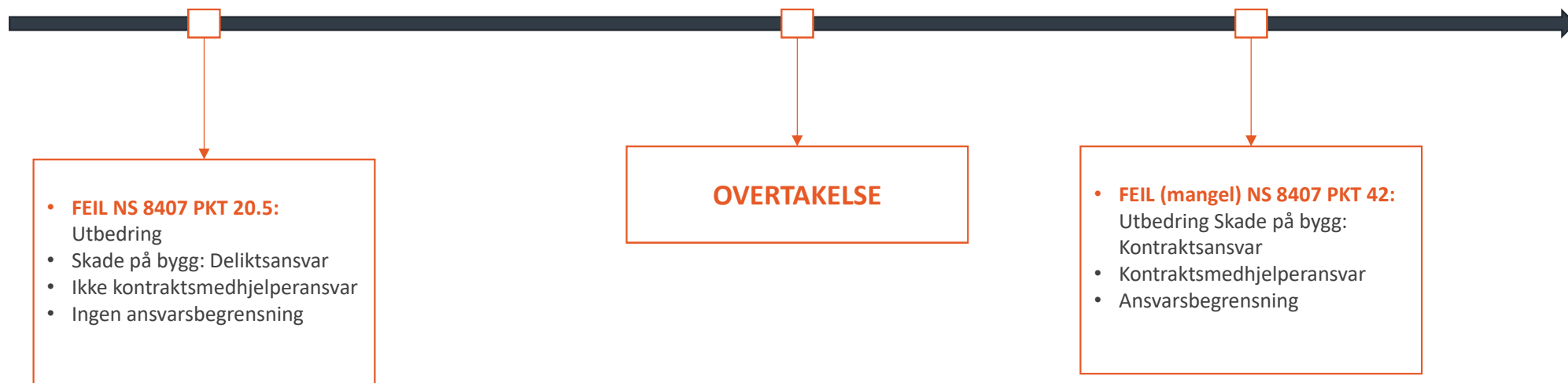
Hvis **ingen** anvisning eller
uaktsomhet?

Særlig om NS 8406

- Ingen regulering tilsvarende NS 8407 kap. 49
- Bakgrunnsretten for skade på den andre parts eiendom?
 - **Askeland s. 229:** «Utgangspunktet i norsk rett bør etter dette være at debitor hefter for hjelperens uaktsomme skadeforvoldelser når kontraktsgjennomføringen er *conditio sin qua non* for skadens inntreden»
- **HR-2018-2256-A** (Domus Media) – Betydning for tolkningen av forenklede standarder?
- Bakgrunnsretten for skade på tredjemanns eiendom?
 - Ingen avtalt regress
 - Alminnelige regler for regress ved samskyld

SKADER I BYGGETIDEN – FORSKJELL I 8405 OG 8407

SKADER I BYGGETIDEN

FORHOLDET TIL MANGELSREGLENE – VIKTIGE FORSKJELLER

- **NS 8405 pkt. 11.2 (2)** henviser til **mangelsreglene**:
 - «Dersom den kontraksstridige utførelsen eller skaden fører til skade på deler av bygget eller anlegget som ikke omfattes av kontrakten, gjelder 36.5 tilsvarende»
 - Pkt 36.5: « ... når skaden er en **følge av mangel som skyldes uaktsomhet hos entreprenøren.**»
- **NS 8407 pkt. 20.5 (3)** henviser til **alminnelige erstatningsregler**:
 - «Dersom den kontraksstridige utførelsen eller skaden fører til skade på deler av bygget eller anlegget som ikke omfattes av kontrakten, er totalentreprenøren ansvarlig for skade på andre deler av bygget eller anlegget i den grad **dette følger av alminnelige erstatningsregler.**»
- **Nordtvedt mfl. s. 286**:
 - «NS 8405 punkt 11.2 har en bestemmelse som innholdsmessig **tilsvarer** NS 8407 pkt. 20.5, selv om den er noe **ulikt formulert**»

BEHOV FOR REFORM?

Gir Block Watne-prinsippet
en god regel i dag?

Er det noen grunn til
forskjellene mellom NS
8407 og NS 8405?

Bør NS 8406 ha en
regulering av ansvar for
skade?

Kontakt oss

E: selmer@selmer.no

W: selmer.no

OSLO

Advokatfirmaet Selmer AS

P.O. Box 1324 Vika
0112 Oslo, Norge

Visiting address: Tjuvholmen allé 1

T: + 47 23 11 65 00

STAVANGER

Advokatfirmaet Selmer AS

P.O. Box 16
4064 Stavanger, Norge

Visiting address: Løkkeveien 107

T: + 47 23 11 65 00